

15-21 листопада
Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- 15 листопада відбувся найбільш інтенсивний ракетний обстріл українських міст за всі місяці повномасштабного вторгнення — протягом дня з РФ випустили понад [100 ракет](#). Постраждали об'єкти критичної інфраструктури, цивільні об'єкти в [Києві](#), [Житомирі](#), ряді інших міст. Протягом тижня під обстрілами були [Запоріжжя](#), [Херсон](#), [Харків](#), [Вовчанськ](#), [Костянтинівка](#), [Краматорськ](#), [Авдіївка](#), [Бахмут](#), [Нікополь](#), [Марганець](#) та інші населені пункти. Під обстріли також потрапила Сумська область, було [випущено 10 мін](#) по приватному сектору.
- Наразі з РФ [облаштовують лінії оборони на півдні](#) та наступають на двох напрямках на Донбасі. Також були спроби наступу в Запорізькій області, куди російські війська перекидають підрозділи з Херсонської області. На півдні України російські війська створюють ешелоновану системи оборони та облаштовують фортифікаційне обладнання передових підрозділів. Поки російські війська [окопуються](#) на лівому березі Херсонщини, українська сторона посилює укріплення правого берега Дніпра в Херсонській області [системами ППО](#).
- У тимчасово окупованому Криму росіяни почали масово роздавати повістки до армії РФ, згідно із повідомленням голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефата Чубарова, проводиться тотальна зачистка чоловіків віком від 18 до 27 років у місцях компактного проживання кримських татар
- [Українська розвідка](#) встановила, що приватна військова компанія “Вагнер” розпочала масово рекрутувати російських в'язнів, що страждають на тяжкі інфекційні захворювання, зокрема на ВІЛ та гепатит С.
- В Україні було створено перший [батальйон тюркських народів](#) “Туран”, бійці якого заявили про готовність боротися із режимами Путіна та Кадірова.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 437 дітей загинуло та понад 839 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 11028 дітей — у списках депортованих. За словами Ярослава Янушевича, голови обласної військової адміністрації, у тимчасово окупованій Мирненській територіальній громаді Херсонської області окупанти силоміць проникали в оселі сімей, де виховуються діти шкільного віку, аби перевірити, чи не навчаються діти онлайн за допомогою гаджетів в українських школах.
- З 24 лютого було вивезено чи викрадено понад 20 тис. українців, як комбатантів, так і цивільних. Загалом катівні російських окупантів було виявлено [в семи областях України](#), найбільше – у Харківській (25) та Херсонській (14) областях.

- За даними ООН, понад [165 000 мешканців громад](#), де відновлено контроль Уряду України, зокрема Херсона, перебувають у важкій гуманітарній ситуації. Відновлення самого Херсона відбувається поступово, адже погані погодні умови та фактичне розташування міста на фронтівій лінії перешкоджає поверненню нормальних умов проживання. Деякі села Херсонщини знищені майже вщент, до прикладу, у [селі Осокорівка](#) із двох тисяч жителів залишилася лише десята частина.
- 21 листопада об'єкти інфраструктури станції Запорізької АЕС зазнали 12 влучань. Російський “Росенергоатом”, який незаконно перебуває на ЗАЕС та охороняється російськими окупаційними формуваннями, [не дає доступу МАГАТЕ](#) для проведення повної перевірки станції, відмовляючи інспекторам під приводом “інтересів безпеки”. До того ж, понад 200 працівників ЗАЕС зазнавали тортур з боку окупантів.
- Широкого розголосу набрало відео, на якому українські військові нібито розстрілюють російських військових, які здаються в полон. За словами Дмитра Лубінця, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, на відео російські військові вдалися до [інсценування здачі в полон](#). Skorиставшись інсценуванням, російські військові відкрили вогонь по військових ЗСУ, чим і вчинили воєнний злочин. Вогонь у відповідь зі сторони українських військових є самозахистом. Водночас Росія звернулася до міжнародних організацій через цей випадок.
- В Україні було зареєстровано 47 734 злочини агресії і воєнні злочини Росії. Так, окупанти вивезли усі експонати [Херсонського краєзнавчого музею](#) та кістки князя [Григорія Потьомкіна](#). Окрім розкрадань, російські військові також обстріляли гуманітарну точку під час роздачі хліба у Білозерці на Херсонщині, у результаті чого було [поранено п'ятьох людей](#). Так як “спеціальна військова операція” зазнає невдачі на Луганщині, російські війська вдаються до [депортації місцевого населення](#). Згідно з повідомленням директора Інституту стратегічних досліджень та безпеки Павло Лисянського, на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей активізували свою роботу “комісії по справах неповнолітніх”, що вже розглянули [37,5 тис. справ](#) про позбавлення батьківства. Таким чином, понад 40 тис дітей можуть залишитися без батьківської опіки. [Жертвами примусової](#) депортації також стали проукраїнсько налаштовані жителі одного з населених пунктів Мелітопольщини.
- Знищення інфраструктури України призвело до множини екологічних катастроф. Так, порушення подачі електрики спричинило затоплення шахти “Золоте” у Луганській області. На 44% природоохоронних територіях України сьогодні ведуться бойові дії, зокрема Асканія-Нова, найбільший степовий заповідник Європи, втратив інфраструктурну підтримку.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР

- Заступниця Міністра економіки України Тетяна Бережна під час Польсько-Українського економічного форуму заявила, що як мінімум [5 мільйонів](#) людей в Україні втратили роботу. Згідно з останніми опитуваннями, оцінки чинної ситуації та перспектив розвитку економіки з

- боку бізнесу за останній час [погіршилися](#). Також очікується перегляд в [негативну](#) сторону макропрогнозу від Мінекономіки через удари по об'єктам енергетичної інфраструктури.
- Відповідно до Плану дій Уряду по відновленню Херсона та Херсонської області, допомагати Херсонщині у відновленні будуть, перш за все, три українські області — Миколаївська, Одеська та Дніпропетровська. Усі області також відвозять гуманітарні вантажі до Херсонщини та доєднуються до відновлення всієї інфраструктури, уже плануються робочі відрядження для ремонтних робіт в регіоні. Електропостачання планують відновити протягом двох-трьох тижнів. Кабінет міністрів на засіданні у вівторок виділив [100 мільйонів](#) гривень на ліквідацію наслідків бойових дій та відновлення критичної інфраструктури Херсонської області.
 - Печерський районний суд Києва задовольнив клопотання прокурора Офісу генпрокурора та наклав арешт на контрольні пакети акцій підприємств критичної енергетичної інфраструктури “Херсонобленерго”, “Кіровоградобленерго”, “Житомиробленерго”, “Рівнеобленерго” та “Чернівціобленерго”, що входять у групу VS Energy, яку за даними ЗМІ та слідства контролюють громадяни рф Олександр Бабаков, Євгеній Гінер та Михайло Воеводін.
 - “Зернову угоду” було продовжено ще на 120 днів. Так, з 19 по 21 листопада з портів Одеси вийшли 8 суден з 342 тис. тонн агропродукції до країн Африки, Азії та Європи. Загалом з 1 серпня, у рамках “зернової угоди” вийшли 483 судна, які експортували 11,6 млн тонн українського продовольства.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- У рф з'явилися наративи, які виправдовують масовані ракетні удари по Україні 15 листопада. [Пояснюють](#) “філігранні” ракетні удари по цивільній енергетичній інфраструктурі через надання вибору українській владі: надавати тепло та світло цивільним чи використовувати “останки” енергетичної системи для військових. 16 листопада міноборони рф вказувало, що російський ракетний удар “досяг цілі”, адже відновлення української енергетики може зайняти тривалий час. Вказується, що Київ [визнає](#), що українська ППО не справляється із російськими ракетами.
- Триває поширення наративів щодо заперечення української ідентичності, заперечення українського суверенітету. Медведєв [заявив](#), що Київ є давнім російським містом та його треба повернути.
- У рф заперечують ракетне ураження польського міста Пшеводуве на прикордонні з Україною. Як вказує російська сторона, ракетне ураження — це провокації України. Так, 16 листопада мзс рф закликала Варшаву не [вплутуватися](#) у “брудні провокації, які влаштовує київський режим, і не ініціювати власні”. У російських офіційних ЗМІ так і [вказується](#) “українська ракета в Польщі”. Заслугує на увагу поява меседжів в офіційних російських ЗМІ, що “ракета в Польщі” скоріше [примусить](#) Вашингтон до прямих перемовин з рф, замість “ігор в дипломатію з Києвом”.
- Триває [заперечення](#) рф воєнних злочинів в Україні, зокрема в Херсонській області, поширюються наративи, що це неправдива інформація та постановочні кадри, продовження “фейкової атаки Києва”. Натомість поширюється інформація про [розстріли](#) з боку України

колаборантів в Херсоні. Висвітлюючи ситуацію в українському Херсоні в окремих виданнях повідомлення [називаються](#) “Херсон в умовах української окупації”. Також в публічному дискурсі озвучуються міркування стосовно ситуації в АР Крим. Посадові особи в рф [вказують](#) на нестачу зусиль української армії для наступу на Кримський півострів. Поширюється [інформація](#) про розстріл Україною російських військовополонених.

- В російських прикордонних регіонах з Україною [подовжено](#) жовтий рівень терористичних загроз до 6 грудня.
- Західні країни [звинувачують](#) у постачанні зброї Україні, що призводить до “розростання конфлікту” (володін)
- У коментарях російських посадовців [вказується](#), що в рф ніхто не розмірковує про “ядерну зброю” (Песков), це робиться в ЄС та нагнітає зайву напругу навколо цих питань.
- У рф знову [наголошують](#) на непослідовності української сторони стосовно перемовин, у той же час натякають, що “кліматичні зміни” можуть вплинути на позицію України (обстріл енергетичної української системи та гуманітарна криза внаслідок цього). З боку офіційних осіб [зазнає](#) гострої критики пропозиція Президента України Зеленського стосовно публічних мирних перемовин з рф. Водночас з'являються публікації, де [вказується](#), що американці “гонять український режим до перемовин” з рф, зокрема наводиться аналіз Марка Міллі, що військові методи не спрацьовують.
- Путін та песков [зазначили](#) 21 листопада, що зміна “київського режиму” не є ціллю сво, але “всі цілі спецоперації мають бути досягнуто різними засобами та в різних форматах”. Паралельно з цими заявами спікер володін 21 листопада [зазначив](#), що “київський режим заслуговує на найсуворіше покарання за свої звірства”, а Зеленський має постати перед трибуналом, зокрема через розстріл російських військовополонених.
- Триває поширення меседжів стосовно [введення](#) додаткових пільг для членів родин мобілізованих в російських регіонах (Якутія, [Ярославська](#) область), [звільнено](#) від податків відповідні виплати військовим.
- Підсумки саміту G20 оцінюються як такі, що не змогли “повністю ізолювати рф”. Під час саміту великої 20-ки на Балі глава мзс рф [назвав](#) виступ Зеленського “перформансом”, вважаючи це спробою США та ЄС відвернути увагу від реального порядку денного саміту G20. Вказується, що саміт G20 [показав](#) наявність розколу між Заходом та іншими країнами, позиція рф стосовно документа саміту подається як пошук компромісів. Жодних коментарів в офіційних ресурсах російського президента не було, але на сайті розміщено [переклад](#) російської балійської декларації. У російських ЗМІ в цілому лунає критика ЄС, зокрема щодо постачання електроенергії в Україну, транслюються меседжі, що мешканці ЄС обурені “постачанням електроенергії до корумпованої країни” та [вимагають](#) “Нюрнбергу для керівництва ЄС”. Також путін [заявляє](#), що причиною дисбалансу у світовому продовольстві стала “авантюрна непрофесійна політика” країн Заходу.